

Onderwerp: Renovatie sluis Kamerik Teylingens

Datum vergadering: 30-9-2026

Registratienummer: 2082672 versie 4

Besluitnota

Onderwerp

Renovatie sluis Kamerik Teylingens

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met het cultuurhistorisch herstel van sluis Kamerik Teylingens en hiervoor een uitvoeringskrediet van € 650.000 beschikbaar te stellen;
2. De al beschikbaar gestelde kredieten voor de renovatie van gemaal Kamerik Teylingens en de realisatie van vispassage Kamerik Teylingens samen te voegen en over te hevelen naar project 404401 'Renovatie Sluis Kamerik Teylingens' ten behoeve van de integrale uitvoering van het project.

Inleiding

Algemeen

Gemaal Kamerik Teylingens bemaalt de polders Kamerik Teylingens, Kamerik Mijzijde en Groot Houtdijk ten noorden van Woerden. Overtollig water wordt uitgeslagen op de Oude Rijn. Op de locatie is ook een vispassage aanwezig die de Kameriksewetering en het KRW waterlichaam Oude Rijn verbindt. De vispassage moet vervangen worden en het gemaal is aan groot onderhoud toe. Deze werkzaamheden staan gepland voor 2027. De uitvoeringskosten worden gefinancierd uit het GOP Watersystemen (gemaal) en de moederkrediet KRW derde planperiode 2022-2027 (vispassage).

Beide objecten zijn gehuisvest op een unieke locatie (zie bijlage 1, DM# 2094346). Op het terrein is namelijk ook het stoomgemaal Kamerik Teylingens aanwezig. Het stoomgemaal is eigendom van HDSR en is in beheer gegeven aan de Stichting Watererfgoed Groot Woerden. Recent is een grootschalige renovatie aan het stoomgemaal uitgevoerd waarna het historische gemaal Teylingens weer op stoom draait.

Op het terrein is ook een voormalige sluis aanwezig. De persleidingen van het gemaal zijn destijds in de voormalige sluiskolk aangebracht. Hierbij is de sluis gedempt en is voor de sluis een betonnen uitstroomwerk geplaatst met daarin de afsluiters en terugslagkleppen.

De navolgende werkzaamheden worden in 2027 uitgevoerd.

1. Groot onderhoud gemaal Kamerik Teylingens

Een inspectie geeft uitgewezen dat er groot onderhoud aan het operationele gemaal Kamerik Teylingens vereist is. De elektrotechnische installatie en de pompen, persleidingen, afsluiters en terugslagkleppen worden vervangen. De pompen worden hierbij visvriendelijk uitgevoerd. Dit onderhoud staat in 2027 en 2028 gepland.

2. Nieuwbouw vispassage Kamerik Teylingens.

Op het gemaalterrein is een vispassage aanwezig. De vispassage functioneert niet naar behoren. De reden is tweeledig.

- De vispassage vertoont technische gebreken. Het leidingwerk is verzakt waardoor de leiding aan één zijde lek is geraakt. Hierdoor functioneert de vispassage niet meer en is een gat ontstaan naast de provinciale weg. Om verdere schade te voorkomen is de vispassage dichtgezet.
- Uit onderzoek is gebleken dat vissen de passage niet of maar gedeeltelijk inzwemmen. Om de werking van deze sluisvispassage te verbeteren is een continue lokstroom van water uit de polder naar de boezem gewenst. Het positieve effect van een continue lokstroom met polderwater door de buis naar de boezem is aangetoond m.b.v. een proefopstelling en diverse permanente opstellingen op verschillende locaties in het beheergebied van het waterschap. Om voorgaande redenen wordt een nieuwe vispassage met een lokstroom aangebracht.

Voorgesteld wordt om, aanvullend, hierbij ook de navolgende werkzaamheden uit te voeren.

3. Renovatie sluis Kamerik Teylingens

Ten behoeve van het groot onderhoud aan het gemaal zijn werkzaamheden nodig aan de persleidingen en moeten de afsluiters en terugslagkleppen in het uitstroomwerk worden vervangen. Dit is een natuurlijk moment om het cultuurhistorisch herstel van de sluis te overwegen. Het is namelijk wenselijk om de terugslagkleppen en de afsluiters te verplaatsen naar de andere zijde van de sluis. Hierdoor wordt de persleiding minder lang en zijn de terugslagkleppen beter toegankelijk voor inspectie en onderhoud. Het gemaal kan water uitslaan in deze open gegraven sluis die in open verbinding staat met de boezem. Een bijkomend voordeel is dat de sluis weer als zodanig herkenbaar en beleefbaar is.

Om de sluis een historisch aanzicht te geven is onder andere het herstel van het (zicht)metselwerk nodig, worden (niet functionerende) deuren in de sluis geplaatst en wordt de sluis voorzien van leuningwerk.

Beoogd effect

Het beoogde effect van dit voorstel is om, gelijktijdig met de renovatie van het gemaal en de nieuwbouw van de vispassage, de gedempte sluis open te graven en qua aanzicht in te passen in het cultuurhistorisch plaatje en het realiseren van een toekomstbestendige en doelmatig uitgevoerde renovatie van sluis Kamerik Teylingens. Een impressie van de in ere herstelde sluis is weergegeven in bijlage 1 (DM# 2094346).

Argumenten

Het voorstel steunt op de volgende argumenten:

1.1 Het historisch herstel van de sluis is met relatief geringe meerkosten te realiseren.

Bij het groot onderhoud van het gemaal moeten de terugslagkleppen en noodschuiven van het gemaal worden vervangen. Deze kleppen en schuiven zitten op een lastige locatie, voor zowel de aanstaande vervanging als het toekomstig beheer en onderhoud. Ook zonder het historisch herstel van de sluis zijn er grootschalige werkzaamheden vereist aan de sluis. Zo moet de demping uit de sluis worden verwijderd en moet het uitstroomhoofd met de terugslagkleppen worden drooggezet. Door het historisch herstel gelijktijdig met deze werkzaamheden uit te voeren, kunnen werkzaamheden worden gecombineerd en worden extra uitvoeringskosten beperkt. De Stichting Watererfgoed Groot Woerden heeft aangegeven om een bijdrage te leveren door het laswerk van de leuning voor haar rekening te nemen.

1.2 Er is mogelijk subsidie beschikbaar voor het herstel van de sluis.

De provincie Utrecht heeft aangegeven dat, op basis van de Subsidieregeling Erfgoedparels provincie Utrecht 2025-2028, er mogelijkheden zijn om 50% subsidie te ontvangen voor de restauratie en herstel van de historische sluis Kamerik. Deze aanvraag is in behandeling.

2.1 Het samenvoegen van de investeringskredieten is efficiënt

De werkzaamheden worden gefinancierd uit drie financieringsbronnen. Het is efficiënt om de bouwkundige werkzaamheden in één bestek op te nemen en als één werk aan te besteden. Dit draagt bij aan een doelmatige projectbeheersing.

Kantttekeningen

Bij het voorstel zijn de volgende kanttekeningen te plaatsen:

1.1 Het historisch herstel van de sluis is niet noodzakelijk voor het functioneren van het gemaal en de vispassage.

1.2 De subsidieaanvraag is nog niet gehonoreerd.

De provincie heeft nog niet formeel ingestemd met de verlening van de subsidie.

Financiën

De totale uitvoeringskosten voor het groot onderhoud aan het gemaal, de realisatie van de vispassage en het historisch herstel van de sluis worden geraamd op € 3.050.000. Deze kosten zijn als volgt gespecificeerd:

- GOP Watersystemen: Renovatie gemaal Kamerik Teylingens: € 1.600.000.
- KRW 3^e planperiode 2023 -2028: Nieuwbouw vispassage Kamerik Teylingens: € 800.000.
- Renovatie sluis Kamerik Teylingens: € 650.000.

De kosten voor de renovatie van gemaal Kamerik Teylingens en de vispassage zijn al in de begroting opgenomen en beschikbaar gesteld. De kosten voor de renovatie van de sluis zijn in de begroting opgenomen, maar nog niet beschikbaar gesteld.

Met dit voorstel wordt het algemeen bestuur voorgesteld om het aanvullende uitvoeringskrediet van € 650.000 voor de renovatie van de sluis beschikbaar te stellen. Dit bedrag is inclusief de te verwachten € 325.000 subsidie van de provincie Utrecht.

Er worden werkzaamheden uitgevoerd aan de sluis die noodzakelijk voor het groot onderhoud aan het gemaal én het historisch herstel van de sluis. Deze kosten worden naar rato gefinancierd uit het krediet voor het gemaal en het krediet voor de sluis. Als er geen historische herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd, dan drukken deze kosten volledig op het krediet van het gemaal. Hierdoor nemen de uitvoeringskosten van het gemaal met € 300.000 toe.

De beschikbaar gestelde kredieten uit het GOP Watersystemen en de KRW 3e planperiode 2023 -2028 worden overgeheveld naar het project 404401 'renovatie sluis Kamerik Teylingens'. De reden is dat de bouwkundige werkzaamheden in één bestek worden aanbesteed. Het samenvoegen van de kredieten vergemakkelijkt de facturatie en de betalingen.

Investeringsvolume en kapitaallasten

Een sluis wordt in 50 jaar afgeschreven. De kapitaallasten zijn berekend op basis van 50 jaar en een rentepercentage van 3.08%.

		investering	kasritme	kapitaallasten
2026	uitvoeringskrediet	€ 650.000 ¹	€ 100.000	
2027			€ 450.000	
2028			€ 100.000	
2029				€ 29.731
	totaal	€ 650.000	€ 650.000	
Totaal				€ 1.150.721

¹ Het uitvoeringskrediet en de hieraan gerelateerde kapitaallasten zijn gebaseerd op de investeringskosten, zonder de toekenning van de Erfgoedparels subsidie van de provincie Utrecht.

Beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van de sluis wordt vanuit de exploitatie van Waterbeheer gefinancierd. In de begroting van Waterbeheer is € 138.105 opgenomen voor de jaarlijkse kosten van alle kunstwerk-terreinen, waaronder Kamerik Teylingens. De verwachting is dat deze jaarlijkse kosten door renovatie van de sluis niet worden verhoogd.

Juridische aspecten

Er zitten geen (relevante) juridische aspecten aan dit voorstel.

Communicatie

Het object Kamerik Teylingens is een rijksmonument. Om die reden wordt veel aandacht besteed aan een goede afstemming met het bevoegd gezag over de uit te voeren werkzaamheden. Daarnaast worden de werkzaamheden op een unieke en qua communicatie interessante locatie uitgevoerd. Om voorgaande reden wordt intern en extern gecommuniceerd over de werkzaamheden en de voortgang van de werkzaamheden. De uit te voeren werkzaamheden worden afgestemd met de Stichting Watererfgoed Groot Woerden. Daar waar mogelijk en wenselijk verricht de stichting ondersteunende werkzaamheden. De werkzaamheden veroorzaken overlast voor de direct omwonenden. Daarnaast ondervinden weggebruikers overlast door tijdelijke stremmingen van de openbare weg en het fietspad. De bewoners worden 1 op 1 geïnformeerd en de overlast van de stremmingen wordt zoveel mogelijk beperkt en afgestemd met de wegbeheerder.

Samenwerking & participatie

Het gemaal is een rijksmonument. De sluis heeft deze status niet. Voor de werkzaamheden aan de sluis is waarschijnlijk wel een monumentenvergunning vereist. Er lopen gesprekken met de provincie Utrecht om voor het herstel van de sluis in aanmerking te komen voor de subsidieregeling Erfgoedparels provincie Utrecht 2025-2028. De sluis wordt voorzien van leuning. De Stichting Watererfgoed Groot Woerden heeft belang bij het historisch herstel van de sluis en heeft leden die uitstekend kunnen lassen. Met de stichting is de afspraak gemaakt dat het leuningwerk op de sluis door de stichting wordt gemaakt.

Vervolg

Na instemming met de werkzaamheden en de toekenning van het budget wordt het voorontwerp nader uitgewerkt en gedetailleerd. Op basis hiervan wordt een bestek geschreven en de vereiste vergunningen aangevraagd. Na het verkrijgen van de vergunningen worden de werkzaamheden uitgevoerd. De verwachting is dat feitelijke werkzaamheden in 2027 en 2028 worden uitgevoerd.

Bijlagen

1. situatie sluis Kamerik Teylingens.